

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

pol leta 1 " 60 "

četrt leta — " 80 "

Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
posloppu (Bischofshof)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-

sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Ob koncu prvega četrletja opominjamo p. n. naročnike „Slov. Gospodarja“, kateri so še staro naročnino dolžni, da ne odlagajo predolgo nam jo poslati; katerim pa je naročnina potekla, da se zopet oglasijo in dalje naročijo, sicer bi jim morali list ustaviti; kateri pa radi „Gospodarja“ berejo, pa še niso naročeni na nj, naj si ga naročijo. Tudi deležnike tiskovnega društva prosimo za staro in letošnjo deležnino, kajti le s pomočjo deležnikov se more list po tako izvanredno nizki ceni izdajati.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Kaj poroča deželni odbor štajerski o ljudskih šolah?

Kolike imenitnosti in važnosti da so ljudske šole, to priznavajo stariši, država in sv. Cerkev. Ni čuda tedaj, ako se za šolo zanimiva toliko ljudi; stariši, ki jej sedaj morajo svoje otroke izročevati; davkeplačitelji, ki sedaj morajo šolske stroške plačevati vsi, ali imajo kaj otrok ali ne; avstrijski domoljubi, kateri zahtevajo, da se njihovim potomcem vceplja ljubezen do staroslavne domovine, a ne grdo — izdajalno prusaštvo; slovenski narodnjaki, ki si prizadevajo Slovencem okovariti premili slovenski jezik in narodnost proti drznemu ponemčevanju; katoliški verniki, ki želijo svojo mladino izrežati za sedaj in za vekomaj na podlagi sv. katoliške Cerkve. Brez dvombe bode tedaj „Slov. Gosp.“ mnogim svojih bralcev ustregel s sledečimi črticami iz poročila deželnega odbora. Povedali bomo marsikaj nepopolnega, čemur ni „Slov. Gosp.“ kriv, ampak tisti liberalni poslanci, ki so pri odpravljanju resničnih napak pri stari šoli, n. pr. slabe plače učiteljev itd. v strašni naglici mnogo dobrega zavrgli ob enem pa take nove naprave uvedli, da jih je že samih strah in groza pred nasledki.

Ljudskih šol je sedaj na Štajerskem 886; 33 bo kmalu iz nova priredjenih. Učiteljskih služeb je 1580, med temi je 440 provizoričnih, 283 pa praznih.

Okrajni zastopi so hotli novejši šolske po-

stavi brž do djanske veljave pomagati. V ta namen so odpravili staro šolnino (Schulgeld) in stroške vzeli na okrajno denarnico ali kaso, to se reče: vrgli so jih na davkarski goldinar; ker pa so stroški pri šoli vedno naraščali, so okrajni zastopi začeli jih prelagati na deželo. Vsled tega so začele okrajne in deželne naklade strahovito na više vhajati — samo letos bo dežela morala prevzeti 900.000 fl.

Čeravno pa so okrajni zastopi in dežela prevzeli večji del šolskih stroškov, se vendar posamezne srenje pogrezajo v čedalje večje šolske dolgove. Samo pri štajerskih hranilnicah so razne štajerske srenje si nakopale 340.000 fl. dolga, ker so denarjev potrebovale za stavljenje novih učilnic. Blizo toliko so si same naložile in po tem takem je Štajerska v novi šolski dobi kar le za stavljenje novih šolskih poslopij potrošila 680.000 fl.

Deželni odbor nastavlja vse naše šolske stroške tako-le: 1) plača učiteljev znaša 782.000 fl., 2) doklada 130 učiteljem 31.000 fl. 3) nagrada učiteljicam 68.000 fl., 4) stroški za učiteljske knjigarnice 5000 fl., 5) stroški za učiteljske konferen-cije 9000 fl., 6) stroški, katere imajo potem krajni šolski sveti poplačati: 240.000 fl. 7) Obresti 10% za najeti denar 340.000 fl., pri stavljenji novih šol: 34.000 fl., 8) stroški in obresti, vsaj 25%, od stroškov, koje so si srenje pri šolskih stavbah same naložile 85.000 fl., 9) štipendije za učiteljske pripravnike 12.000 fl. Tedaj znašajo vsi tukaj navedeni stroški skupaj 1,266.800 fl., ki se zamorejo pokriti, če se na vse direktne davke naloži 30% naklade. To je silno, a še ni vse! Kajti izmed 1580 učiteljskih služeb je 440 provizoričnih in 283 praznih, ki bodo, enkrat stalno oddane, zahtevale zopet kakih 100.000 — 200.000 gld. Tudi doklade postajajo vedno večje in svota za penzije bo morala naraščati. V kratkih letih bo 1½ milijona premalo.

Naposled še omenimo stroške za novo šolsko nadzorništvo, ki se plačuje iz državne kase, kamor se vé tudi vsi davkeplačitelji vplačujemo. Novo nadzorništvo stane na leto 600.000 fl., česar

poprej ni bilo treba plačevati, ker so dekani šole, najmanj ravno tako dobro kakor sedanji dragi nadzorniki, nadzorovali zastonj! Razun tega najdemo v letošnjem poročilu ministra Stremajerja sledeče številke: za učiteljska pripravništva 1 milijon 61.000 fl., za štipendije učiteljskim pripravnikom 208.000 fl., za izpraševalne komisijone pri ljudskih šolah itd. 24.000 fl. za normalne šolske zaloge ali fonde 151.142 fl. sploh skupaj 1,767.412 fl. letnih držvanih stroškov samo za male ali ljudske šole. K tej svoti utegne Štajerska vplačevati gotovo kakih 100.000 fl., in to plačevanje se ponavlja vsako leto in žene dače vedno na višje.

Take šolske razmere se pač ne morejo dolgo držati, zlasti sedaj ne, ko davkeplačiteljska moč očitno peša po celi Avstriji. Sila kola lomi!

Konservativni poslanci v Gradcu, katere so izvolili nemški kmetje, se ne bodo šolske razprave udeležili ter bodo pustili liberalcem besedo in zagovornost; naj si sami pomagajo iz zadrege, v katero so se sami spravili. Kaj bodo slovenski poslanci storili, to bode že prihodnjič vedel poročati „Sl. Gospodar!“

Cerkvene zadeve.

E. Duhovne vaje so bile v Zrečah od 12.—17. in pri št. Jungerti od 19.—26. t. m. Trikrat na den je bila v Zrečah pridiga in vselej je bila cerkva natlačena. Okoli 1200 jih je prejelo sv. obhajilo. Zrečka fara šteje samo 1500 duš. Vodil je sv. vaje č. o. Franc Doljak iz slavnega reda Jezuitov. Za plačilo mu ne moremo druga dati, kakor: Bog plati! Škoda, da je pri Jezuitih malo Slovencev, samo 5. Bog daj, da se ta slavni red pri nas v Avstriji ohrani in razširi!

Usmiljeni bratje v Gradcu so lani postregli 1374 bolenikom skozi 34.204 postrežne dni, ter 20.100 ubožcev preskrbeli z obedom.

Bogoslovec v Gradcu, rodом Hrvat je bil od graškega škofa v seminarije sprejet in je dovršil 4letne bogoslovne šole; sedaj bi ga škof radi blagoslovili za mešnika — pa ne smejo, ker cesarska vlada trdi, da je ta bogoslovec — tuje c. Za božjo voljo: Hrvati so vendar podložniki svitlega cesarja Franca Jožefa nič manj, kakor Štajerci. Čudno pak je že pri nas, da tisti ministri, ki Hrvate za tužce imajo, pruskim, lutrovskim, iz Rupina pri Berlinu prišedšim na Tirolsko, dovoljujejo zoper razločno postavlo, lutrovske župnije ustanovljati — še celo avstrijsko državljanstvo so jim takoj brez vsakega obotavljanja podelili.

Škof senjski v Dalmaciji je namesto odstopivšega Soiča postal dr. Posilović, profesor bogoslovja in prodekan na vseučilišču v Zagrebu.

Koroški duhovniki pravijo v svoji prošnji za zboljšanje duhovniške plače na dalje, da imajo za njo pred vsem tisti skrbeti, katerim je krepka, marljiva in zadovoljna duhovščina na korist namreč: cerkvena oblast, država in srenje. Ker pa

so srenje že itak z nakladami preobložene, ostane še Cerква in država. Cerkvna oblast ima tukaj na razpolago 1) že obstoječe cerkveno premoženje, katero se zamore pomnožiti po primerni in novi uravnavi duhovniških služeb 2) premoženje bolj bogato oskrbljenih cerkv in podružnic. — Cesar Cerква ne zmore, to bi pa naj država pokrila. Svitli cesar so potrebo zboljšanja duhovniške plače 28. dec. 1871 v slovesnem prestolnem govoru priznali in že cesar Jožef II. je rekel, da ima država dolžnost za one skrbeti, ki v imenu božjem učijo pokorščino do svetne oblasti. Razun tega opravljajo duhovniki mnogo pisarij — brez vsake posebne nagrade. Vsled pomnoženja šol imajo duhovniki zarad krščanskega poduka mnogo in včasih dolgih in težavnih potov z mnogovrstnimi stroški, kojih jim nihče ne vrača. Pešica lutrovcev dobivlja od države za svoje pridgarje toliko državne podpore, da bi katoliško duhovništvo v pravični razmeri imelo dobivljati 4.500.000 fl., a v resnici se mu dodaja le 1.351.376 fl. (Stremajerjev goldinarjev nečemo v poštev jemati), t. j. skoro 4 krat manj, kakor pa luteranskim pastorjem. Vendar, ako država zboljšanje duhovniške plače kedaj resno v roke vzeme, želijo prosilci, da se državna podpora ne izplačuje pod pogodbami, kojim noben vesten duhovnik vstreči ne more. (Konec prih.)

Menihi Trapisti v Banjiluki v Bosniji na Turškem že več let ondi živé v ostri pokori in pri trdem, pa za blagostan nesrečne dežele neizmerno važnem delu. Ti ponižni menihi, kateri skoro vsi izhajajo iz rokodelskih ali pa kmečkih družin Avstrije ali Nemčije, niso prijeli nobene druge pomoči, razen malo krajcarjev, ki so jih zbirali med ubogimi svoje lastne dežele. Pri vsem tem so s stanovitnostjo, zatajevanjem in darežljivostjo dosegli uspehe, ki se res morajo čudoviti imenovati, ako se primerjajo s pripomočki, s kterimi so se zvršili. Neobdelane pustote blizo mesta Banjeluke so se spremenile v polja, travnike in vinograde. Zidan je klošter s prostorom za 100 menihov (posameznih celic nimajo), kakor tudi velike pristave. Reko Verbas so zajezili in dva od Trapistov narejena mlina imata zmiraj obilno dela. Več mostov je narejenih črez reko, steze več milj dolge so postale ceste, ki so pripravne za prevažanje najtežjih bremen. V Banjiluki ste nakupljeni dve hiši in vrt, in vstanovljena je šola pod vodstvom usmiljenih sester. Ubožnica za zapuščene otroke, kterih je toliko v deželi, je v delu zraven trapistovskega kloštra in bo kmalu dodelana. Že se sprejemajo 5—6letni dečki in ostanejo do 15. leta ter bodo odgojeni za spretne delavce ali dobre kmečke hlapce. Ves čas ondotnega bivanja imajo na stroške mnihov stanovanje, obleko, živé in poduk.

Očetje Trapisti so si pridobili ljubezen vsega krščanskega in mohamedanskega prebivalstva, kteremu skažujejo toliko dobrot; še celo turška vlada

v Carigradu in vlada ondotnega okroga jim je prijazna.

Kulturna borba na Pruskem. Izmed 12 škofov na Pruskem še pastiruje na svojih škofijskih sedežih samo 6. Nadškofa Kolinski in Poznanski, potem škofi Münsterski, Bratislavski, Paderbornski so odstavljani in iz škofijskih poslopij iztirani; Trierskega hočejo v kratkem pregnati, Fuldaški je umrl. Kardinal Ledohovski je moral Prusko zapustiti in tudi v Avstriji se ni smel dolgo muditi. Paderbornski škof je črez prusko mejo v Hollandijo pobegnil; ali Bismark se je Hollandcem začel hudo groziti in zato so ti škofa prosili, naj zapusti njihovo deželo. Pregarjani škof je odbežal na Angleško. Kamor koli močna roka Bismarkova segne, povsod preganja sv. katoliško Cerkvo. Toda ob svojem času bo tudi po tej ošabni roki Bog udaril. Božji mlini meljejo počasi — pa drobno.

Mednarodno poslanstvo ali deputacija je, kakor lani tako tudi letos došla v Rim k sv. Očetu Piju IX. javljat Jim svojo udanost sredi vseh težav in preganjanj, katere trpijo Katoličani in Jihov vidni najvišji pastir, rimski papež. Sešlo se je 196 katoliških, najodličnejših mož iz vseh krajev sveta, iz Avstrije jih je bilo 43, med njimi tudi grof Brandis. Francoski vojvod Descars je bral v imenu vseh pismo udanosti. Sv. Oče so krepko odgovorili ter opominjali k stanovitnosti in srčnosti. Rekli so: cerkev sv. Petra stoji na skali, valovi in viharji jo napadajo pa ob enem skalo snažijo vseh zavrženih duš, vseh nemarnežev in služebnikov Satanovih. Vsi ti hudobneži bodo nesrečno pokončani, kakor Herodež, Pilat, Kajfaž in mnogo drugih v sedanjih dneh. Do tistih dob pa molite, otročiči, združujte se vseh pregreh, branite pravice sv. Cerkve, molite h Bogu, da ohrani in in blagoslovi Vas in Vaše rodbine, in narode v Vašej domovini, v življenju in v smrti, da bodele kedaj vredni Boga slaviti v paradižu od vekomaj do vekomaj. Utis prekrasnih besed 84letnega Pija IX. na poslušalce je bil nepopisljiv! — Ruski cesar je poslal k sv. Očetu kneza Urusov-a kot svojega poslanca pri rimski stolici. To je dobro znamenje, da bo vendar enkrat konec preganjanju Katoličanov na Ruskem!

Gospodarske stvari.

O pridelovanju krompirja nekaj.

Krompir je od nekdaj doma v Ameriki, namreč na peruanskih in kilijanskih planinah, in je bil prinesen v Evropo l. 1584. in v naše avstrijske kraje še le leta 1730—1740. Od začetka so krompir dajali le živini, ker so mislili, da je človeku nezdrav. Še le pred 60—80 leti so ga vsled več slabih letin začeli sploh saditi in jesti, tako da je sedaj najpoglavitejši živež ljudem po hribih in v nerodovitnih deželah n. pr. na Irskem, v nekaterih krajih na Českem in v Šleziji. Od kar se

krompir sadi, še ni bilo nikoli po vsej Evropi naenkrat lakote.

Tudi pri nas na Slovenskem krompir marljivo sadijo. Veliko tisoč centov ga vsako leto prodajo v Gradec, na Dunaj in druga mesta. Ali pridelovanje krompirja se da pri nas še mnogo poboljšati in pomnožiti, posebno na dravskem in savinskem polju, kder je skoro sama prodnata zemlja, ki tej rastlini najbolj ugaja.

Pred vsem mora umni gospodar pomisliti, kako zemljo da ima za krompir: prav težko in močno, ali lahko in rahlo? Kajti krompirjeve sorte storijo nekatere le bolj v lehi in rahli zemlji, med tem ko druge zahtevajo težko in močno zemljišče. Premnogokrat se kmetovalec pregreši v tem, da za seme odbere le bolj majhen, in tedaj nepopolno vzraščen krompir. Tako slabo krompirjevo seme bo tudi le slab zarod doneslo. Napačno ravnaajo tudi tisti kmetovalci, kateri zavolj prevelike varčnosti krompir režejo na preveč majhne in tenke krljke ali koščke. Bolje storijo oni, ki odberejo za semen najlepši krompir, katerega pa k večjemu razrezati dodó na 3 krljke. Na dalje bo treba, če hočemo pridelovanje krompirja pri nas povzdignoti, da začenjamo segati po iskušeno boljših krompirjevih sortah, kakor jih imamo sedaj; treba bo posnemati Angleže, ki so tudi v tej stroki gospodarstva vsem drugim daleč naprej.

Med raznimi sortami krompirja sedaj posebno in daleč slovi tako zvani: rožnati krompir, nemški Rosenkartoffel, angleški Early Rose. Prednosti te sorte so, da ima jako prijeten okus, da obilo rodi, nikoli ne gnjuje, in okusna ostane do pozne spomladi, če se le dobro shrani; najbolj porajtana prednost pa je ta, da jako rano zori — že prvi teden junija. Rani krompir pa se lahko in drago proda in zato je vsem kmetovalcem, ki so blizo mest, trgov, fabrik, ali ob železnicah, svetovati, da si to koristno sorto krompirjevo omislijo. Seme se dobi pri g. Berdajsu v Mariboru, stoji $\frac{1}{2}$ kilo. 30 kr. in 50 kilo. 8 fl.

Mnogo skušanih gospodarjev trdi, da je koristno, če se semenski krompir tako na zrak izpostavi, da se v njem dobro vsuši in vel postane. V ta namen se za seme namenjeni krompir spravi sredi ali konec marca na škedenj ali gumno, kder se 30 centimetrov debelo razgrne. Nasipani krompir se mora večkrat premešati in obrniti, gnjilobne cime in gomolji pa brž odbrati. Če je mrazno, ga je treba s slamo pokrivati. Nekateri kmetovalci sadijo krompir pregosto; vrste ali riže morajo biti najmenj 64—80 centimetrov, krompirjeve jamice v riži pa 48 centimetrov vsak sebi. Tako ima vsaka jamica in potem vsak krompirjev grm dovolj prostora, svetlobe in zraka. Kder so jamice in grmi pregosti, ondi krompir rad gnjuje. Kder je tesnoba, ondi je tudi gnjiloba. (Konec prih.)

Salatne rastline.

M. 4. Zimska salata. Velika zimska glava-

tica se seje od začetka avgusta do srede septembra v zemljo pod milim nebom na grede. Sajenice se presajajo ob raznem času, ko so že dosti močne, v brazde po dva — tri palce globoke, v ktere se po zimi sneg nabira in tako sajenice pokrivajé mraza varuje.

V tem stanu varujejo pridelek prehudega mraza šturje ali slama, kedar ni snega.

Zimska salata med špinačo posejana ne zmrzne lahko in se da spomladi z prstenimi kepami vred presaditi. Ravno tako radi puščajo rastlinice na setvinih gredah, z kterimi se potem spomladi sajenice črez zimo konec vzemše nadomestijo, ali nove grede zasadijo.

Dalje je dobro rano in pozno v jeseni zimsko glavatico sejati, ker prva setev pri dolgem lepem vremenu preveč vzraste in zime ne prenese. V tem slučaju pozna setev pomaga.

Da je noter do zime glavatice pri rokah, se začetka oktobra salatne sajenice v mrzle gnojne grede posadijo, ki se potem z gnojem, deskami itd., proti mrazu varujejo.

Salata zahteva dobro pognojeno, močno zemljo, vlago in vedno rahljanje. Spreten vrtnar mora celo leto glavatic za na mizo imeti. Ker salata dostikrat temu zahtevanju z tem kljubuje, da pre-naglo v seme gre, tako se zamore to za nekoliko časa s tem zabraniti, da se kocen blizo do sredine prereže in tako rast za nekaj časa zadržava.

Za prirejo semena se puščajo vedno najlepše glave, ktere se potem z pristavljenimi količki zaznamujejo.

Ker seme zelo nejednakomerno zori, zato se stebila, ko je jeden del že zazorel, popipljejo in na suhem porazvesijo, dokler še ostalo seme dozori in se slednjič vse vkup izmane in izčisti.

Dveletna semena navadno lepše glave delajo od jednoletih. Kaliyno moč ohranjuje seme 4—6 let. (Dalje prih.)

Kako na Nemškem ob Rajnu vinogradom gnojijo? Ni vse eno, kakošen gnoj se za vinograd porabi. Vinska trta potrebuje zraven rudninskih tvarin posebno kislec, ogljenec in vodenec. Čem čistejši se te tvarine v gnoju nahajajo, tem veselejše rastejo trte, tem boljše vino rodijo. V krajih, kder je to mogoče, rabijo zelenjavni gnoj v prvi vrsti, potem kompost in v tretji vrsti še le hlevni gnoj.

Zelenjavni gnoj sicer nikoli popolnem ne nadomestuje drugega gnoja, vendar je kot pripomoček k veselejši rasti vinske trte jako imeniten in vreden, da se ga bolj pogosto poslužimo, kakor do sedaj. Na Laškem rabijo v zelenjavni gnoj navadno volčji bob (Lupinus lutea, Lupine) z rumenim cvetom, ki posebno na peščenej zemlji dobro stori. Že slavni rimski gospodar Columella ga je pred 2000 leti priporočeval kot dober gnoj vinogradom. Francozi sejajo po nekaterih krajih za zelenjavni gnoj tudi turško deteljo (Esparette), po drugih pa rudečo ali krvavo (laško) deteljo (Incarnatklee).

Na Nemškem pa rabijo v isti namen navadni bob, ker sam ob sebi stoji in se ne ovija okoli trsov, potem ker ima močno, debelo in sočnato perje in steblovje ter ob času druge kopi cvete in se zamore tedaj pod zemljo spraviti, kedar ima največ gnojivne moči v sebi in še za nastavo semena zemlje ni preveč izvlekel. Bobovo seme ni drago, tati ga tudi ne nadlegujejo, ker bobovega steblovja ne žré nobena žival; zato je sadenje boba za zelenjavni gnoj priporočbe vredno.

Ravna se tukaj po sledečem načinu! Brž, ko je prva kop pri kraju, se med trsne vrste poseja bob in z zemljo zagrne. Pri drugi kopi se potem vse, kar je prirastlo, poseka in pod zemljo spravi. Podkopani bob strohni in da mnogo, lepe, močne prsti, ki trsom kaj lepo streže in ugaja.

Poslednji čas so tu pa tam vinogradniki začeli rabiti žolti volčji bob, kojemu Nemci pravijo: die Lupine. Tudi ta rastlina se sme priporočiti za zelenjavni gnoj, vendar ker jeno seme precej drago stane, se navadnemu bobu prednost daja. Ker bobovo seme ni drago, se zamore vsako leto z njim med prvo in drugo kopjo vinogradu pognojiti. Vsled tega postane gnojenje s kompostom in s hlevnim gnojem menj potrebno; ali vsaj tako debelo ni treba gnojiti, kakor sicer in gospodar zamore kompost in hlevni gnoj za druge potrebe obrniti.

Hranjenje tesarskega lesa. Okrogli tesarski les se da najbolje v vodi hraniti; plavni les, ki je več mesecev v vodi ležal, je jako trpežen in mnogo čislán. Vendar tukaj se ima paziti, da je les popolnem pod vodo, če ne, ga je treba utežiti, da pod vodo stopi. Tesarski les, ki je za stavbe na vodi odmenjen, je najbolje s skorjo vred po vodi splavljati in potem tudi s skorjo vred porabiti. Obsekan, stesan ali sežagan tesarsk les se pa mora pod streho na prostem zraku pustiti, da se popolnem izsuši. Gotovo znamenje, da je les dobro izsušen, je, če gosti les sredi drevesa in potem na prerezih kaže drobne špranjice.

Prakt. Landwirth.

Da kokoši po zimi in po letu jajca nesejo, se posuši nekoliko luščin lanenega semena, raztolče v prah, in pomeša z pšeničnimi otrobi, in z ravno toliko želodove moke. Iz vsega tega se naredi testo, ko se nekoliko vode zraven prilije, ter se kokoši s tem hranijo. To vzbudi v kokoših veliko rodovitnost.

Krave, ki pri dojitvi ali molzenju rade brcajo se najbolj lahko pomirijo, ako se jim na križ položi cunjá ali cota, namočena v mrzlo vodo. Tudi pohlevno in dobro obnašanje dekle ali blapca proti kravi, jo od te napake lahko odvadi; nikakor pa ne z metlo ali pa z gnojnimi vilami, kakor je tu pa tam navada.

Sejmovi. 3. aprila v Artičah, pri sv. Križu pri Ljutomeru, v Mahrenbergu in v Sevnici. 7. aprila v Jvniku, Arnovžu, Ormužu in v Brašlovcah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Nečloveško ravnanje.)

Dne 16. marcija pripeljal je samotež nek človek iz Poličan na dvakolesnem vozičku bolenega, kakih 19 let imajočega mladeniča v Mariborsko javno bolnišnico, katero prav vrlo oskrbljujejo častite usmiljene sestre. Dospevši do vrat, pozvoni, in takoj se prikaže predstojnica, ter vpraša: kaj bode dobrega? Tu le sem vam pripeljal triletnega bolenika, odgovori nekako jezno voznik. Predstojnica se kar prestraši, ko zagleda nekaj živega in kakor v klobčič zvitega na tesnem vozičku. Ležal je revež kakor mrtev; glava mu je visela tje naprej in skoro se je na zemljo dotaknola, kedar je voznik prednji del voza na tla spustil. Ogrnjen je bil s kožuhom in z vrvo k vozu privezan. „Kdo pa vam je ukazal bolenika na taki način semkaj pripeljati“, vpraša na dalje usmiljena sestra. „Poličanski burgermeister mi je plačal 2 gld., da spravim tega njegovega brata v špital“, bil je kratek odgovor. Na besede: „Menda je reva že mrtev“, odreže se neusmiljenež: „O, ta vam še ne umrje tako hitro, že 3 leta se tako okoli pomika.“ „Ste mu pa na potu kaj jesti dali“ praša predstojnica, ker je bolenik roko vedno na usta kazal. Vozaču je beseda v grlu obtičala. Ko se mu je naročilo, da naj gre na magistrat, in prinese dovoljenje, da se sme bolenik v javno bolnišnico sprejete, odvrne: „kaj? le koj mi ga sprejmite, drugače vam ga pustim tam le na cesti. — Res žalostno, da se tako spolnuje krščanska ljubezen do bližnjega, do reveža, ki že itak radi svoje bolezni toliko trpi. Kaj pa Poličanski župan? ali ni mogel kakega poštenega voza dati, da zapelje lastnega brata v bolnišnico? In železnico ima tako blizo, ravno pred nosom mu je, zakaj ni nesrečnega po tej poti na dotični kraj spravil! Res, ni nam jasno, kaj ga je ravno k temu grdemu, kazni vrednemu ravnanju zavodilo. Revež bi bil lahko na cesti umrl!“

Iz Ptuja. (Nova železnica.) Pretekli teden se je tukaj mudil glavni ravnatelj društva, ki je pred nekoliko meseci na hrvatsko-štajerske meji kupilo rude za premog (Steinkohle). Društvo pak potrebuje pred vsem dobrih cest, ako hoče premog hitro in redno izvažati. Vsled tega je omenjeni ravnatelj došel v Ptuj in Ptujčanom razodel, da premogovo društvo namerava od svojih rud do Ptuja napraviti železniško progo, ako mu Ptujčani 40.000 fl. gotovih peněz posodijo. „V našem društvu, pravil je ravnatelj, „smo sami zlahtniki ali kavalirji, jaz sem neodvisni gospodar celega podvzetja; imamo sicer premoženja zadosti, samo med prstmi sedaj premalo. Vsak, ki nam posodi bar 200 fl., dobi 6 % obresti, razun tega pa še skozi 10 let pravico naš premog dobivati po 28 kr. 50 kilo; drugi ga bodo dražje plačevali. Do sedaj (21. t. m.) mi je obečanih 14.000 fl.; treba je še 26.000 fl. Premislite si do nedelje 26. t. m. še

imate čas; če pa do onda tega ne obečati, tedaj pa z železniško progo od nas do Ptuja ne bo nič; ali jaz zavolj tega ne bodem hud na Ptujčane“. Tako je govoril ravnatelj premogovih rud. Vendar če stvar razsodimo po majhni svoti 14.000 fl., kojo so Ptujčani obečali, smemo reči, da „od tog' brašna ne bode kolača“. Kajti, če age, beglerbezi in kadije ne zmorejo, odkod bo raja vzela ostalih 26.000 fl.? Od druge strani pa izvemo, da bodo podpisali grof Wurmbrand na Borlu 20.000 fl., razglašeni Ofenheim, ki je od barona Hellenbacha kupil graščino Turniše, 10.000 fl., mesto Ptuj 5000 in ptujski okraj 5000 fl.

Iz Mislinke doline. (G. Naredi.) Začudili se smo 16. t. m., zaslišavši iz Sl. Gradca možnarje grometi. Mislili smo najprvle, da obhajajo veliko noč, a motili se smo; o veliki noči Slovegradčani ne streljajo; toda sedaj se je nekaj drugega imenitnega zgodilo. Kakor kokoš glasno zakokodaka, kedar je novo jajce znesla, tako so hoteli Slovenjgrački „purgarji“ vsej okolici s streljanjem naznaniti, da je mesto srečno porodilo, t. j. izvolilo novega poslanca za deželni zbor. Novi poslanec se zove Anton Naredi vitez Rainer in je lastnik graščine Rottenthurm v Slov. Gradcu in še druge graščine v razvalinah z imenom Wiederdris. Rojen na Koroškem si je izvolil vojaški stan in dospel do službe stotnika pri inženirskem oddelku. Naveličavši se vojaške službe, kupil si je imenovani graščini ter se poprijel poljedelstva. On sam se ima za silno umnega gospodarja; mogoče; pa taki, ki o poljedelstvu tudi kaj umevajo, mu tega ne verujejo; pa vsaj tudi uzroka ni, da bi mu verovali. Ker so ga Slovenjgradčani izbrali, tedaj mora že biti trdne ustavaške in nemškutarske vere, sicer mu nebi tolika čast došla. Glasov je dobil 68, kar je za 2 mesti in 4 trge — šmentano malo in borno. Če ne gre pri volitvah zoper slovenskega kandidata, tedaj mestna „inteligencija“ rada ostane — doma!

Iz Slov. Gradca. (Kat. polit. društvo. — Nesreča.) Več časa že ni bilo v „Slov. Gosp.“ nobenega poročila o našem kat. pol. društvu. Zborovali pa smo vendar zimski čas 4krat v zadovoljnost društvenikov. Govorniki so si za predmet jemali večjidel podučne stvari, zlasti o političnih in gospodarskih zadevah. Počasi bomo že prišli naprej. — Pretečeni petek je nek človek, brž ko ne berač, prišel pijan v krčmo nekega Wimmerja blizu Slov. Gradca in prosil za prenočišče. Odkazejo mu — steljo pod pojato. Drugi den najdejo reveža — zmrznjenega. Nihče se ga ni usmilil, kakor vrli Hrastel, posestnik v Troblah ki mu je dal trugo napraviti; odkod da je revež bil, to še ni znano.

Iz Mozirja. (Vrli učitelji.) Izobraženost naroda je mnogo odvisna od dobrih, narodnih šol; in te so dobre, ako so učitelji dobri in narodni. In v tem oziru se moramo v Savinske dolini ponašati, da imamo z malimi izjemkami — narodne

učitelje. Med najbolj čislane spadajo gg. Cizelj, Leban, Laykauf v Mozirju, kar je tudi okrajni šolski nadzornik priznal. Posebno je g. Leban znan kot značajan mož, ki pri vsakej priliki kaže ljubezen do našega milega naroda. Zarad tega je tudi obče ljubljen, čeravno ga marsikateri pisano gledajo; pa zavolj tega nja delavnost ne bode pojemala!

—o—
Od sv. Jurja na Šavnici. Že poslednji „Slov. Gospodar“ je objavil veselje, katero so naši fantje in dekleta napravili sebi in celej fari s tem, da se je po njihovi darežljivosti pri cerkvi omislila prekrasna podoba sv. Alojzija in blažene Marije device. Sedaj pravijo oženjeni, da si bodo možki in žene tudi spravili podobe svojih stanovskih patronov; pa dobro bi bilo, da bi sv. Jurjevčani tudi enkrat zmislili na novo uro v zvoniku. Na popraviljanje stare ure se je itak že toliko potrošilo, da bi za potrošeni denar že lahko imeli novo, srebrno uro. Če so si Kapelčani in sv. Antonjevčani zamogli spraviti uro, zakaj pa bi si nje mi nebi! Za 500 gld. jo dobimo; in tedaj bomo prav dekanjski farmani. Kaj bi neki rekel cesar Karl V., ako bi k nam prišel, pa bi našel, da nam ura že dolgo spi; ali bomo ob času firme zopet enega v zvonik postavili, da nam bo uro potakal, kakor je bilo poslednjo krat? To bi ne bilo častno za nas!

Od sv. Ila pri Velenju. (Zimina — nova mera.) Stari ljudje pravijo, če sv. Katarina zemljo s snegom pokrije, jo sv. Gregor zopet odkrije; če pa pred godom sv. Katarine sneg zapade, tudi dolgo po godu sv. Gregorja leži in ozimino močno pomori. To sicer ni verska resnica, pa letos vendar velja. Kajti letošnji sneg, čeravno silno velik, se je že mesenca februarja moral precej naglo pred močnim jugom pobrati in teči v Črnomorje gledat, kaj dela turški sultan in jegovi paše, ali se bodo že skoro navolili Kristijane pregnanji. Ko je sneg skopnel, smo se z veseljem prepričali, da ozimina ni škode trpela. Hvala Bogu! sedanji, novi sneg jej ne bo več škodil. — Mnogo sitnob dela sedaj ljudem nova mera in vaga, zlasti pa se bojijo vinogradni kopači, da nebi pri bližnji kopi od gospodarjev menje piti dobili, kakor poprejšnja leta, ko je še bil bokal v navadi, mesto za bolj, kakor 1 masec menjšega litra. Poprej se je bokal na 4 kopače razdelil in če bi se sedaj ravnalo enako z litrom, potem bi prišlo znatno menje na enega kopača. Pri tako skopuhnem gospodarju pisatelj nebi hotel celi den trdno in težko kopati. Kop, zlasti prva, je težavno delo in kopač krepilne pijače potreben!

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Nad Belakom pri Plajbergu je 6814' visoka gora: Dobrač. Ljudje radi od daleč na njo zabajajo uživati krasni razgled. Letos na Jožefovo po noči ob 11. uri se splazi sneg iz višine, plaz se vali proti dolini, postaja vedno večji, pobriše hišo z 10 osebami in živino vred, podere mnogo hlevov, uniči steze,

plote in drevje sploh vse, kar se mu na strahoviti poti ustavlja. Izmed v sneg zakopanih 10 ljudi je 7 mrtvih. Veter je tolik nastal, da je hišam šipe potrupal, vrata polomil in 200 metrov daleč 12 telegrafskih štang, kakor slamo prekrhnil. Najstarejši ljudje ne pomnijo takega plaza.

Celovski liberalci so za mesto vzeli 300.000 fl. na posodo; sedaj imajo še le 85.000 fl. Zato bo treba novega dolga, da stavijo 2 šoli in neko „turnhalle.“ Liberalci brez dolgov ne umejo nikder gospodariti.

Naši poslanci že slutijo, da ne uidejo več „šolskemu krah.“ Začeli so nemilo tožiti in nevoljevati, da je vendar že šolskih stroškov preveč; skušali so svote tu pa tam skrčiti; tako so na primer za okrajne učiteljske konferencije nasvetovanih 2700 fl. zbrisali, in dovolili samo 1000 gld.; ali vse ne pomaga nič — sedanja šolska naprava na Koroškem še vendar le zahteva 257.060 gld., kar je za nas že precej občutljiv znesek!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Mnogo srenj prosi, da bi se smele odcepiti od trgov, kder so tem prišite. Liberalni poslanci v Gradcu tem prošnjam neradi ustregajo. Zakaj pa slovenski poslanci razve Hermana in dr. Radaja zoper take ločitve glasujejo, to nam nikakor ni jasno! — Postava gledé novega deželnega šolskega fonda se je sprejela; njemu pripadajo vse ustanovitve, darovi in 7% šolske naklade v vseh okrajih. Nemški konservativni poslanci so pri tej šolski obravnavi zapustili zbornico z Mariborskim in Gračkim škofom vred. — Mariboru se je dovolila nova dača na pivo in žganjico. Koroški deželni zbor je sklenol 8 letno obiskovanje šol otrokom skrajšati. No, liberalcem se je vendar daniti začelo, ker že sprevidajo tukaj svojo prejšno zmoto. V kranjskem deželnem zboru je dr. Bleiweis ostro grajal sedanjo vladno naredbo, po katerej imamo v vsakej deželi dve gospodski: cesarsko in deželno, n. pr. okrajna glavarstva in okrajne zastope. To je vse preveč in zamotano in predrago. Ena in sicer deželna gosposka, deželnemu zboru in svitlemu cesarju odgovorna, bi naj bila. — V Lincu so liberalci 147 prošenj kmetov, ki so prosili za prenarodbo volilnega reda — vrgli pod klop. To je že stara navada liberalcev. — Na Ogerskem so zgrabili celo družbo Judov, ki so dekleta lovili in na Turško, Laško in v Ameriko prodavali v nesramne hiše.

Vnanje države. Ruski cesar boleha in namisli odstopiti in vladarstvo svojemu sinu prepustiti. — Pruski cesar je ukazal delati priprave, da se zamore vsa vojska nagloma, če bo treba, na meje potisniti. To je nevarno znamenje! Novi laški ministri obetajo sv. Cerkvo še na dalje pregnanji. Srbski knez obeta tujim vladam mir — doma pa močno pripravlja vojsko zoper

Turke. Hercegovinci so na večih krajih Turke natepli in upajo, da se jim bode trdnjava Nikšić udala, ker je vsa izstradana. — V deželi, kder je nekdanj stal Babilon, razsaja pomor. Vsaki den umerje 20—30 ljudi.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XXXI.

Zraven cerkve na kapitolinskem hribu stoji samostan čč. oo. francižkanov, vendar le majhen kos splotja jim je ostal; v drugi oddelek so Pijemontezi svoje vojake vrinoli. Na zidu pri vhodu v samostan je več slikarij, ki predstavljajo osebe iz reda francižkanov; te slikarije so brezbožni vojaki kaj hudobno in sramotno skrhali in oskrunili. Iz samostana je sijajen razgled črez večno mesto. Prostrani trg — piazza del campidoglio — ima na svoji sredini bronasto podobo cesarja Marka Avrelija. Na desno je poslopje rimskega starešinstva, koje je papež Bonifacij IX. dal povečati in popraviti. Sedaj zboruje pod papeževo streho mestni zastop in kuje sklepe zoper papeža. Nekoliko otožen korakam iz starinskega hriba, kar je moj laški spremljevalec brž zapazil. Sedaj pristopi in mi na uho zašepče: gospod, ali hočete videti brata Pijemonteza? Ko mu pritrdim, me takoj pelja na stran, ter mi pokaže živega volka, ki je bil v močni železni kobači zaprt in ki nama je začel hudo svoje zobe kazati, ko sva mu bližej stopila. Evo, glejte brata Pijemonteza! mi je smeje djal! Toda glasno si nisem upal, da bi mu pritrdil, ker povsod mrgoli pijemontežkih ogleduhov, ki utegnejo človeka pograbit in v nepovoljno kobačo vteknuti; in v takem nesrečnem slučaju nebi mogel naprej v Neapol, tudi ne „Slov. Gospodarju“ povedati, kaj sem ondi lepega našel.

Gredé proti domu sem obiskal več cerkev in tukaj me je močno zanimalo gledati, kako se mlade Rimljanke v krščanskem nauku podučujejo. V 3 cerkvah sem jih našel pri tem bogoljubnem delu. Sedele so po vrsti, celo majhne, potem nekoliko večje, druga za drugo s katekizmom v rokah, ter so na glas brbrale in si verske resnice v glavo vbijale. Bile so pa pri tem delu tako živahne in nemirne, kakor klopotec na vetru. Izpraševala jih je odrasla deklica, vse pa je nadzoroval pričujoči duhovnik.

Ves utrujen in spehan pridem ob 4 popoldné na svoje stanovanje, potem, ko sem bil obiskal 22 cerkv, iz česar bralec lahko spozna, da cerkve v večnem mestu niso preredke.

Drugi den, ponedelék, je bil odločen za obiskovanje podzemeljskih, starodavnih, krščanskih grobov ali katakomb sv. Kalista. Najprvle sem v jutru opravil sv. mešo na grobu sv. Petra v Vatikanskej cerkvi. Med svetim opraviлом zaslišim v podzemeljsko svetišče prekrasno petje, katero je

donelo nad menoj po velikanski baziliki, kder se je v korarski kapeli vršila mrtvaška služba božja, kar sem še le vračaje se zapazil. Pevski zbor je štel kakih 20 oseb. Bili so sami možki, ki so pa vendar tako jasno in visoko peli, kakor da bi bile ženske med pevci. Enakega cerkvenega petja nisem slišal žive dni, pa ga bržčas tudi ne bodem nikdar več slišal. Peli so brez godbe, sami, čisti jasni glasi, sedaj krepko in glasno, in potem zopet počasno in rahlo, tako složno in vbrano, da sem mislil, da poslušam vile device. Strmé sem obstal in poslušal do konca in ob koncu miloval, da mi je čarobno petje potihnilo.

Smešničar 14. Ponočni stražaj se je pred nekim hramom na klop posadil in trdno zaspal. Sedaj pride policijski nadzornik, zapazi lenobnega stražaja, ga strese za ramo in hudo posvari: „Gospod, mu sega strežaj v besedo, ne jezite se ne; nisem bil namenjen svoj posel zanemariti, ampak ponočnjakom sem hotel dober zgled dati, da bi naj po noči spali tako, kakor jaz.“

Razne stvari.

(Slovenci so zmagali) pri mestnih volitvah v Ljubljani. Izvoljeni so Horak, Jurčič, Kljun in Regali; nemčurji so propadli. Slava ljubljanskim Slovincem! Prihodnjič več!

(Za popraviljanje Drave) pri Loki in Dupleku pod Mariborom je za letos deželni zbor dovolil 3078 fl. Slovenski poslanci Herman, dr. Dominik, posebno pa dr. Radaj so se vrlo za dobro reč potegovali. Prihodnjič več!

(Slovanska beseda) v Gradcu ima v soboto večer ob 7. uri izvanredno občni zbor.

(Ukradli) so Jož. Orčerrju v Prošinu 1 1/2 c. slanine, meso, klobase in 80 fl. denarjev, da si bodo gospodje tati za veliko noč tudi piti kupili.

(4letni fantič) očeta Antona Cigana v Grižah se je ob št. Lovrenčkem potoku igral, pa nesrečno v vodo padel in utonil.

(Tolovajstvo.) Zakonska Janez in Ema Smolej bila sta 20. t. m. vračaje se iz Podčetrka v Sodnivesi fare sv. Heme po noči ob 11.—12. ure od dveh nepoznanih mož prejeta, oropana in nevarno sklana.

(Iz Slov. Bistrice) poizvemo, da so 16. t. m. tati v cerkvo pri št. Venčesu vlomili in prte pobrali — potem da je neka stara ženka hosto zbirala v Pobrešu in v potoku našla novorejeno, mrtvo dete. Za neusmiljeno mater še se ne vé.

(G. Kalman) strokovnjaški in potni učitelj na vinorejski šoli pri Mariboru je 27. februarja t. l. pri sv. Lenartu pri tamošnji gosp. podružnici razlagal in govoril o vinorejstvu slovenski. Tudi pri vsaki den 2 uri trajajočem poduku za viničarje se je posluževal slovenskega jezika. Toliko v popravek našega poslednjega poročila.

(Odgovor Kamčanom). G. učitelj Jakob Koc:

mut piše „Slov. Gospodarju“, da so mu Kamčani, oziroma g. Seidl, če je res šolnino pobiral, še sedaj po 12 letih šolnino dolžni. Čeravno je terjal, zaslužen denar se mu vendar ni izplačal. Dopis objavimo prihodnjic.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Blaž Cilenšek pride za kaplana na Sladko goro. — Č. g. Franc Kline stopi v začasni in č. g. A. Šerf, župnik v Vseh svetih v stalni pokoj. — Druga kaplanija na Vranskem ostane začasno izpraznjena.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Žehel 22 fl., Zdolšek 11 fl., Rotnik 2 fl., Godina 4 gold.

(Dražbe.) 1. aprila Jan. Zdravec 4487 gld. (3), Jož. Zdravec 5690 fl. (3), Anton Lamprecht 5034 fl. (2). 3. aprila Vin. Andrič v Šmarji (3), Jož. Drofneik v Nezvišu (3), Juri Jakop 1475 fl. (3), Andrej Aplinc 6273 gold. (3). 4. aprila Seb. Ulčnik 1970 fl. (2), Jan. Lepej v Sl. Bistrici (3). 6. aprila Karl Lorber v Gačniku (2), Juri Kos v Ljubnici (3), Miha Fajs v Šmarji (3), Peter Kogler v Selnici (3), Mart. Črnelič v Pišecah (2), Jernej Bogatin v Božjem (3). 7. aprila Andrej Frankež (2). 8. aprila Katar Windisch v Skorišnjaku (3), Jož. Pučnik v Pobrešu 5225 fl. (3), Franc Podcivanik 1571 fl. (3), Ant. Kögl v Slabotincih 5269 fl. (3), Jožefina Fric v Sl. Bistrici (3).

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrib.

(1 Hl. = 1⁶⁵/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Jčmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	8	10	6	70	—	—	3	60	4	70	4	90	4	60
Ptuj	8	—	6	40	5	50	2	80	4	60	4	20	5	50
Slov. Gradec	9	43	6	83	6	50	3	74	4	87	7	80	5	69
Gradec	8	74	6	82	5	20	3	68	4	96	—	—	5	70
Celovec	8	78	6	45	4	85	3	22	3	94	3	30	4	15
Ljubljana	8	80	5	70	4	40	3	60	4	85	4	40	5	40
Varaždin	7	85	4	80	4	50	3	50	4	63	—	—	4	88
Šoštanj	8	13	8	10	5	69	3	25	5	53	5	20	4	88
Dunaj 100 Kg.	11	7	8	25	8	62	9	70	6	30	—	—	—	—
Pešt	10	20	7	80	7	20	9	25	5	30	—	—	—	—

V. Mariboru. Krompir fl. 2.80 kr. Hl. — fažol 15, leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 10 kr. liter. — Pšenični gres 26, prednja moka 20, srednja 15, polentna moka 11 kr. Kg. — Kravje maslo fl. 1.10, svinjsko maslo 82 slanina frišna 64, slanina prevojena 90 kr., puter fl. 1.10 kg. Jajca 2 kr. vsako, — Govedina 43, teletina 48, svinjetina mlada 50 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 4.10, mehka fl. 2.80 Kbmt. — Ogelje trdo fl. 1.—, mehko 60 kr. Hl. — Seno fl. 2.70, slama fl. 3.40 — stelja fl. 2.60 kr. za 100 Kg.

Pravi WILHELMOWI antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi

(Čisti krv zoper protin in revmatizem.)

je kot

spomladno zdravljenje

edino gotovo zdravilo krv čisteče sredstvo,

S privoljenjem
c. k. dvorne
pisarne vsled
sklepa na Du-
naji 7. dec.
1858.

ker je od
prvih medi-
cinskih
avtoritet
Evrope

Vsled Nj. Vel.
Najvišjega po-
velja zoper po-
narejenje zava-
rovano. Dunaj,
28. marca 1871.

z najboljim uspehom upotrebljavano bilo.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po nastranem upotrebljevanju vse nečiste za bolezen nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih bolezni, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenci, silnem bolenji po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanju v želodcu, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močenju, možkem oslabiljenju, toku pri ženah.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico. Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se tirjane zastoj dopošiljajo, spričuje resničnost zgorej uvajenih razlogov.

Svarimo pred
ponarejanjem.

Svarimo pred
sleparijo.

Pravi Wil-
helmowi anti-
artritični anti-
revmatični čaj
za čiščenje krvi

se dobiva le
iz prve med-
narodne fabri-
kacije Wilhel-
movega anti-
artritičnega antirevmatičnega čaj a začiščenje krvi v
Neunkirchen pri Dunaju ali v mojih po časnikih
navedenih zalogah.

Zavitek, po 8 obrokov razdeljen,

po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoje 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj dobiva v Mariboru pri Alojziju Kvandestu, v Celju pri Fr. Rauserju in v Baumbahovi apoteki, v Mozirju pri Tribue-u, v Podčetrku pri Müllerju, v Slov. Bistrici pri Janezu Janosu, v Slov. Gradcu pri Kaligariu, v Ptuj pri Drag. Girodu, v Varaždinu pri dr. Hattlerju in v Ljubljani pri Lasniku, apotekarju.

Oglasnik, priloga k šte. 14. „Slov. Gosp.“

Loterijne številke:

V Trstu 24. marca 1876: 44 22 63 86 18.

V Lincu " " 25 29 56 55 74.

Prihodnje srečkanje: 8. aprila 1876.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 67.— — Srebrna renta 70.— — 1860-
letno državno posojila 114 — Akcije narodne banke 880 —
Kreditne akcije 161.30 — Napoleon 9.32 — Ces. kr. ce-
kini 5.46 — Srebro 102.10

Zaloga klobukov in slamnikov.

Podpisani priporočujem svojo bogato zalogo
raznovrstnih

klobukov in slamnikov

za gospode, gospé in otroke. Klobuki so po naj-
novejši in najbolj čislani obliki izdelani, od naj-
nižje do najvišje cene. Sprejemam tudi stare klo-
buke in slamnike v sesnaženje ter jim dajam novo
obliko. Vnanjim naročitvam točno in urno ustrezam.

Karol Petuar

v Mariboru.

3—3

Konjerejcem na znanje!!

Pri podpisanim se nahajata 2 c. kr. državna
žrebea, prvi je angleški konj na pol čiste krvi ali
angleški napol-krvnjak, drugi pa je angleško-nor-
manskoga plemena. Obadva sta nastavljena v
porabo konjerejcem, ki želijo sedaj svoje kobile
ubrejiti dati. Uljudno so povabljeni!

V Račah 28. marca 1876.

1—2

Franc Bothe.

Podpisani se priporočam p. n. občinstvu, po-
sebno čč. gg. duhovnikom in gg. uradnikom k
izdelovanju

raznovrstnih oblačil

po prav nizki ceni in trdno izdelanih. Zamore
se tudi v obrokih plačevati. Pričel sem to svoje
podvzetje še le pred kratkim z zaupanjem, da me
bodo slovenski sorojaki z obilnimi naročili izdatno
podpirali.

Franc Jesenko,

krojač

v Mariboru, v farovški ulici
(Pfarrhofgasse) št. 191.

2—3

Služba organista

za učitelja ob enem je razpisana v Stopercah pri
Rogatecu do 15. aprila t. l. Dohodki za organista
so: navadna štola, 10 vaganov zapisane pšenične
— 20 vaganov zapisane zmesne — in prostovoljna
vinska bernja (lani 11 polovnjakov).

1—2

Cerkveno predstojništvo v Stopercah.

Zahvala in priporočba.

Podpisani se p. n. občinstvu, zlasti čestiti
duhovščini zahvaljuje za zaupanje, katero se mu
je do sedaj skazevalo ter se za na naprej pripo-
ročuje za vsa v njegov posel spadajoča opravila,
in popravila pri cerkvah in v hišah in zagotavlja,
da bo vse naročeno napravil hitro, lepo okusno,
trpežno in po najnižji ceni.

V Mariboru 28. marca 1876.

Andrej Donalik,

pozlatar

v Gornji gosposki ulici.

1—3

Anton Scheikel

v gospodski ulici

v Mariboru.

Za spomladanski čas

se priporočuje

gospoda **Antona Scheikel-ova**

oblačilna zaloga

v Mariboru v gosposki ulici

z raznimi oblačili za gospode, izdelanimi v lastni delavnici, tudi popolne obleke se ondi dobijo
po 18 fl. in više.

Za čč. gg. duhovnike

je priredjena lepa izbirkla blaga; oblačila se odmerijo in brž izdelajo; postrežba je sploh točna
in brza, za trdno šivanje se daja poroštvo; nevšeča oblačila se jemljejo zopet nazaj.

Plačilo se sprejema tudi po mesečnih obrokih.

Anton Scheikel

v gospodski ulici

v Mariboru.

Lastno delo.

Fino delo.

F. AUCHMANN^{OVA}

c. k. privilegirana fabrika za figovo in surogatno kavo,
fabrika za šampanjevec in vinska kupčija
v Mariboru.

Svarilo slovenskim gospodinjam!

Ni dvomiti, da je marsikatera slovenskih gospodinj že slišala o tako zvanej Frank-kavi (kofetu), ki se nam za drage denarje iz tujega vvaža. Morebiti si ga marsikatera že kupuje. Gotovo pa jej ni znana prava vrednost one kave. Meni in pa nekaterim zdravnikom je se posrečilo pri omenjeni kavi zaslediti nedostojno sleparstvo. Frank-kava druga ni, kakor neka zmes z britkim koreninjem encijanovim in tedaj ravno zavolj prevelikega dodatka encijanovih korenin toliko dražljivo deluje na človeški trebuh in drobovino in je tedaj ne samo brezkoristna za zdravje, marveč škodljiva. Na dalje nima Frank-kava nobenih redivnih moči v sebi in tedaj zasluži, da jo popolnem zavržemo.

Namesto ove škodljive in slabe kave priporočujem svoje surogatne kave, zlasti pa figove kave. Te so narejene iz fig in so jako primerne kot dodatek k pravej kavi, da se pri denarjih varčuje. Moje razne sorte figove kave so pridelane iz najboljših fig, kakoršne so Sultanfige, in na svitek nabrane fige; figova kava nima nič encijana v sebi, nič grenkega, diši izvrstno lepo in fino, se sladko kuša, pospešuje prebavljanje in daje sploh človeku zdravo in močno hrano.

Figova kava je že sama ob sebi sladka; zato se pri njej potroši menje cukra in prihrani znatno na denarjih. Vrh tega upljiva figova kava lahko razkrojilno, hladilno, in tanjša ali redči sok človeškega telesa, kar delovanje srca in drugih krvnih, potem prebavalnih itd. organov vedno pri pravem redu in pravilnosti ohranjuje. Na mrzlici boleni, potem na živcih bolelni ali nervozni ljudje njo slobodno pijejo, kar pri drugih kavah ni pripuščeno, zlasti ne pri grenkobnih surogatnih kavah, ki se iz tujega k nam vvažajo. Navadnej kavi, mešanaj z mlekom, dodana figova kava onej množi redivno moč in tekne zlasti otrokom, ki so v rasti zaostali.

Nasvetujem gospodinjam rabiti figovo kavo tudi namesto drugih navadnih zajutrkovalnih jedil na primer: cmokov, žganjcev itd. Z mojo figovo kavo bodo ceneje izhajale, ljudje pa jim bodo mnogo živahniši odhajali na delo in kar je še posebne vrednosti: žeja jih ne bode nadlegovala. Žganjice, rozolije in drugih pijač jim ne bode treba kupovati, kar je gledé pametnega obnašanja pri delavcih jako imenitno.

Spodej pridjani cenik ponuja mnogo vrst moje surogatne kave, posebno pa priporočujem pri jako nizko nastavljeni ceni svoje razne sorte figove kave vsem p. n. povžitnikom in trgovcem. Opozorujem zajedno častito občinstvo na moja prava, naturna vina in izvrstne šampanjevece.

Cenik.

Cena je nastavljena v aust. velj.; iz Maribora; za 100 funtov po številu paketov vsake vrste, brez odgovornosti za spremembo cene ali škodo prejemnikov.

Termin, rok 3 mesece ali 3% sconto „plačljiv v Mariboru“. Zneski niz 30 gld. se jemljejo s poštnim povzetjem.

Razne sorte.		Zavitki v Kilo	fl.	kr.
Arabska kava, najfiniša v dvojnem zavitku, v rumenem in belem papirju s črnim tiskom		$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{10}$	12	—
dto. v nagrbnačenem papirju s črnim tiskom		$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{10}$	12	—
Cikorijjska kava, zelo fina, v zelenem papirju z žoltimi obrazci v okroglih zavitkih		$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{16}$	11	—

	Zavitek v Kilo	fl.	kr.
Cikorijska kava, v ploščatih zavitkih	$\frac{1}{12}$	11	—
dto. po načinu Nadler & Kolb, jako fina, v sivem papirju, v okroglih zavitkih, sladka	$\frac{1}{8} \frac{1}{10}$	13	—
dto. grenka	$\frac{1}{8} \frac{1}{10}$	15	—
dto. najfiniša francoska, v žoltem papirju, s črnim tiskom, v okroglih zavitkih	$\frac{1}{8} \frac{1}{10}$	12	—
Cikorijska moka, suha, v zabojih	—	11	—
dto. mastna	—	11	—
Cikorijska kava uso Lahr, v pisanem papirju	$\frac{1}{10}$	12	—
Debelo mleta kava, jako fina, v vijoličastem svetlem papirju z rumenimi obrazci, v ploščatih ovitkih	$\frac{1}{4} \frac{1}{8}$	15	—
Zrnčasta kava, izvrstno fina, v rudečem svetlem papirju, okroglih zavitkih, z zelenim napisom in štajerskim grbom	$\frac{1}{5} \frac{1}{6}$	12	—
Kava za gospe, v pisanem papirju z rudečimi obrazci, v trivoglatih zavitkih	$\frac{1}{16}$	13½ 15	50
Tri krona kava, izvrstno lepa, v modrih zavitkih z zlatim tiskom	$\frac{1}{4}$	20	—
Želodna kava, v modrem papirju z rudečimi obrazci	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{16}$	10	50
Ječmenska kava, zrnasta, v pisanem papirju z belimi obrazci	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{12}$	17	—
dto. zmleta, v pisanem papirju z belimi obrazci	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{12}$	14	—
Mokajska kava, izvrstno fina uso Schönwald, v temno-vijoličnatem papirju z belimi obrazci, v ploščatih, podolgastih zavitkih	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{16}$	12	—
Mandeljnova kava, jako fina Magdeburška, v rumenem papirju, z rudečimi obrazci	$\frac{1}{10} \frac{1}{12}$	10	50
dto. v zelenem papirju z modrimi obrazci	$\frac{1}{10}$	10	50
Sicilijanska kava uso Schönwald, v temno-vijolič. papirju z rumenimi obrazci	$\frac{1}{8} \frac{1}{5} \frac{1}{16}$	12	—
Švicarska kava, izvrstno fina, z vaniljo pomešana, v modrem papirju z rudečimi obrazci, z mojo firmo in rodbinskim grbom	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{16}$	12	—
dto. uso Gemperle, z vaniljo, v modr. papirju z rudeč. obrazci	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{16}$	12	—
dto. z rudečimi obrazci in pečatom	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{16}$	—	—
dto. v modrem papirju z belimi obrazci № 2	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{16}$	11	50
Švicarska moka, jako fina v zabojih	—	12	—
Sladko-korenska kava, izvrstno fina, v žolтиh ali modrih zavitkih z belimi obrazci po načinu Tschinkel-ovih sinov	$\frac{1}{4} \frac{1}{10} \frac{1}{12}$	10	50
Tirolska kava, zelo fina, v pisanem papirju	$\frac{1}{10}$	12	—
Dunajska varčna kava, v rumenem papirju s črnim tiskom	$\frac{1}{8} \frac{1}{10}$	13	50
Varčna kava, zelo fina, v modr. papirju z rudeč. oroslonom, v okroglih zavitk.	$\frac{1}{8} \frac{1}{10}$	13	—
dtu. po načinu Voelkerja, jako fina, v rud. svetlem pap., v okroglih zavitkih	$\frac{1}{10}$	13	50

Figova kava v pakelnih.

Figova kava, zelo fina Insprukska, v črnem papirju	$\frac{1}{10}$	17	—
dto. zelo fina Insprukska, v blede-rujavem papirju	$\frac{1}{10}$	22	—
dto. zelo fina, v pisanem papirju z belimi obrazci № 1	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{12}$	16	—
dto. " " " № 2	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{12}$	14	—
dto. " " " № 3	$\frac{1}{8} \frac{1}{10} \frac{1}{12}$	13	—
dto. " " " dalmatinska v rudečem papirju	$\frac{1}{12}$	14	—
dto. uso Triest, v sivem papirju z belimi obrazci	$\frac{1}{8}$	14	—
dto. zelo fina uso Innsbruck	$\frac{1}{8} \frac{1}{4} \frac{1}{2}$	25	—
Figova kava, posebno fina, z modrim ovitkom in rudečim tiskom	$\frac{1}{2} \frac{1}{4} \frac{1}{8}$	24—32	—
dto. posebno fina, v modrem papirju z rumenim napisom	$\frac{1}{8} \frac{1}{4} \frac{1}{2}$	21—33	—
Najčistejša figova kava, v finem belem papirju z zlatim tiskom	$\frac{1}{4} \frac{1}{8}$	32	—
dto. posebno fina, jako lepa, v rujavem papirju z rudečim ovitkom, z zlatim tiskom	$\frac{1}{4} \frac{1}{8}$	32	—
Za pravičnost teh dveh sort sem porok s 100 gld.			
Sultan-figova kava, imenitno fina, v ličnem zavitku	$\frac{1}{8} \frac{1}{4}$	19—33	—
Izleček figove kave, imenitno fin, v roza-papirju, z vožincem obvezan zavitek	$\frac{1}{2} \frac{1}{4} \frac{1}{8}$	27	—
Indijska figova kava, v ličnem zavitku	$\frac{1}{4} \frac{1}{8}$	25—31	—
Prava turška kava s c. k. privilegijo in varovalno marko, izvrstno fina, v prelepem zavitku	$\frac{1}{4} \frac{1}{8}$	24—28	—

Figova kava, mehko obvita.

	Zavitek v Kilo	fl.	kr.
Figova kava, posebno fina, Sultan, v zabojih ali sodih	—	19—33	—
dto. posebno fina, indijska, v zabojih	—	25—33	—
dto. jako fina, mastna ali suba, № 1	—	17	—
№ 2	—	16	—
№ 3	—	15	—
Slovanska kava v ploščatih zavitkih, belo modro in rudeče	$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{10}$	12	50
Kava iz planinskih korenin v ličnih zavitkih	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	16	—
Dvostročna kava, posebno fina, v ličnem zavitku z zlatom in jasno-			
modrim tiskom № 1	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{2}$	16	—
dto. № 2	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{2}$	15	50
dto. brez zlata № 3	$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$	14	—
Zdravilna kava v ličnem zavitku z zlatom	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	16	50
dto. brez zlata	$\frac{1}{8}$	14	50
Kava iz sladnega izlečka (Malz-Extract) zelo fina, ličen zavitek	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	21	—

 Naročnike uljudno poprosim, da blagovoliijo sorte, koje želijo, zlasti pri figovi kavi, ali hočejo mastne ali suhe, natančno naznaniti, da jim zamorem tudi najnatančnije ustrezati.

Cenik raznih vin.

Cene so v austr. velj. na nevaršino prejemnika. Odlog 3 mesece ali 3% sconto, plačljiv v Mariboru.
Vino po vedrah se prodaja brez posode.

S premijami bilo je vino odlikovano v **Mariboru, Gradeu, Trstu, Lincu, Hartbergu** itd. itd.

Namizna vina.

56 litrov ali vedro:

Mariborsko II.	10 gld.
Mariborsko I.	12 "
Osečko 1872 (Wachsenberger)	12 "
Ptujsko (Stadtberger)	14 "
Frauheimsko 1868	17 "
Pekersko (Pickerer)	20 "
Črešenjsko 1868 (Kerschbacher)	22 "
Ljutomersko 1868 (Luttenberger)	28 "

Vina v butelijah.

Vel. flaša: Mala flaša:

Ritoznojsko (Rittersberger)	60 kr.	35 kr.
Radiseljsko (Radiseller)	60 "	35 "
Kovačljonsko (Schmidsberger)	70 "	40 "
Slaškičko (Nachtigaller)	70 "	40 "
Jeruzalemsko (Jerusalem)	70 "	40 "
Ljutomersko (Luttenberger)	80 "	45 "
Janežsko (Johannesberger)	90 "	50 "

Cena sodov: 1 sod z 1 vedrom ali pa 56 litre 3 fl. 40 kr., z 2 vedroma ali pa 112 litre 4 fl. 10 kr., z $2\frac{1}{2}$ vedra ali pa 140 litre 4 fl. 40 kr., s 5 vedri ali pa 280 litre 8 fl.

Cena zabojem za butelije in šampanjevec: 1 nov zaboj za 50 velikih ali 100 malih butelj 1 fl. 50 kr.
Manjši zaboji se zaračunijo s 4 kr. za veliko, in z 2 kr. za malo butelijo.

Le snažni in franko doposlani sodi se v $1\frac{1}{2}$ mesecu jemljejo nazaj!

Cenik šampanjevcev.

Cena v austr. velj. Odlog 3 mesece ali 3% sconto, plačljiv v Mariboru.

Premirani bili so moji šampanjevci na **Dunaju, v Gradeu, Trstu, Lincu, Ptuj, Hartbergu** itd.

	Vel. flaša: Mala flaša:		Vel. flaša: Mala flaša:
Carte blanche	1 fl. 30 kr. 75 kr.	Najfinši Burgundec, rudeč	1 fl. 60 kr. — fl. 90 kr.
Champ. rosé	1 " 30 " 75 "	" Moselle Mousseux	1 " 60 " — " 90 "
à la Louis Rödeler, blanche	1 " 50 " 85 "	" Zlati biser	1 " 60 " — " 90 "
à la Veuve Cliquot	1 " 60 " 90 "	" Rizlec	2 " — " 1 " 10 "
à la Moët Chandon	1 " 60 " 90 "	" Muškat	2 " — " 1 " 10 "

 Šampanjevec se mora v hladni kleti hraniti in sicer ležé. Najbolje stori, kdor zaboj, kakor ga je prejel, postavi na hladen prostor in ga ondi pusti, dokler ga ne rabi. Razpošiljatev se vrši od polovice oktobra do sred decembra in od konca februarja do začetka junija. Prosim tedaj za blagovoljno pravočasno naročevanje.

F. Auchmann - ova

c. k. priv. fabrika za figovo in surogatno kavo, fabrika za šampanjevec in vinska kupčija
v Mariboru.